

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK DÜZENLENEMEYECEK SÖZLEŞMELER

✓ Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri

Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul **satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini** ve bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

✓ Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri

Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul **kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini** ve bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

✓ İş Sözleşmeleri

Türkiye’de yerleşik kişiler; yurt dışında ifa edilecekler dışında kalan, kendi aralarında akdedecekleri, iş sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar

✓ Danışmanlık, Aracılık Ve Taşımacılık Dahil Hizmet Sözleşmeleri

Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, aşağıda belirtilenler dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, **sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.

✓ Gemilerin İnşası, Tamiri Ve Bakımı Dışında Kalan Eser Sözleşmeleri

Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilerin inşası, tamiri ve bakımı dışında kalan eser sözleşmelerinde **sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK DÜZENLENEBİLECEK SÖZLEŞMELER

✓ İş Makineleri Dahil Taşıt Satış Sözleşmeleri Dışında Kalan Menkul Satış Sözleşmeleri

Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde **sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.**

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

✓ İş Makineleri Dahil Taşıt Kiralamaları Dışında Kalan Menkul Kiralama Sözleşmeleri

Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan, menkul kiralama sözleşmelerinde **sözleşme bedelini ve** bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.**

✓ Bilişim Teknolojileri Kapsamında Yurt Dışında Üretilen Yazılımlara İlişkin Satış Sözleşmeleri İle Donanım Ve Yazılımlara İlişkin Lisans Ve Hizmet Sözleşmeleri

Türkiye'de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde **sözleşme bedelini ve** bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.**

✓ Gemilere İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri

4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmelerinde, **sözleşme bedelinin ve** bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

✓ Yurt Dışından Temin Edilen Kredilere İlişkin 17 Ve Yurt İçinden Temin Edilen Kredilere İlişkin 17/A Maddeleri Kapsamında Yapılacak Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) **sözleşmelerine ilişkin bedellerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.**

✓ Türkiye Cumhuriyeti Devleti İle Vatandaşlık Bağı Bulunmayan Türkiye'de Yerleşik Kişilerin Taraf Olduğu İş Sözleşmeleri

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmelerinde, **sözleşme bedelinin ve** bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

✓ Kamu Kurum ve Kuruluşları İle Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Şirketlerinin Taraf Olduğu Gayrimenkul Satış ve Gayrimenkul Kiralama Dışında Kalan Sözleşmeler

Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, **sözleşme bedelinin ve** bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

✓ Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Taraf Olduğu Döviz Cinsinden Veya Dövize Endeksli İhaleler, Sözleşmeler ve Milletlerarası Andlaşmaların İfası Kapsamında Olmak Kaydıyla; Yüklenicilerin Üçüncü Taraflarla Akdedeceği Gayrimenkul Satış, Gayrimenkul Kiralama Ve İş Sözleşmeleri Dışında Kalan Sözleşmeler

Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, **sözleşme bedelinin ve** bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

✓ **Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 Tarihli Ve 4749 Sayılı Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Gerçekleştirdiği İşlemlerle İlgili Olarak Bankaların Taraf Olduğu Sözleşmeler**

Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, **sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

✓ **6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu İle Bu Kanuna Dayalı Olarak Yapılan Düzenlemeler Çerçevesinde Sermaye Piyasası Araçları İşlemleri**

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan **işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.**

✓ **Dışarıda Yerleşik Kişilerin Türkiye’de Bulunan; Şube, Temsilcilik, Ofis, İrtibat Bürosu, Doğrudan Veya Dolaylı Olarak Yüzde Elli ve Üzerinde Pay Sahipliklerinin Bulunduğu Şirketler İle Serbest Bölgedeki Faaliyetleri Kapsamında Serbest Bölgelerdeki Şirketlerin Taraf Olduğu İş ve Hizmet Sözleşmeleri**

Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, **sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

✓ **Ticari Havayolu İşletmeleri, Havayolu Taşıma Araçlarına Teknik Bakım Hizmeti Veren Şirketler Havalimanlarında Yer Hizmetleri Veren İşletme ve Kuruluşların Faaliyetleri**

Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların **Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri akdetmeleri mümkündür.**

✓ **Diğer Ödeme Yükümlülükleri**

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan **diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.**

✓ **Kıymetli Madenlere Ve/Veya Emtiaya Endekslenen Ve/Veya Dolaylı Olarak Dövize Endekslenen Sözleşmeler**

Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen **kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler**, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında **dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirilir.**

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

✓ **Türkiye’de Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki; Şube, Temsilcilik, Ofis, İrtibat Bürosu, İşlettiği Veya Yönettiği Fonlar, Yüzde Elli ve Üzerinde Pay Sahipliklerinin Bulunduğu Şirketler İle Doğrudan ya da Dolaylı Olarak Sahipliklerinde Bulunan Şirketler**

Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında **Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilir.**

KARARIN GEÇİCİ 8 İNCİ MADDESİ HÜKMÜNDEN İSTİSNA SÖZLEŞMELER

✓ **Daha Önce (13 Eylül 2018) Akdedilmiş Sözleşmeler**

Bu madde uyarınca akdedilecek sözleşmelerde istisna kapsamına alınan, ancak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan **sözleşmeler de anılan geçici madde hükmünden istisnadır.**

✓ **Daha Önce (13 Eylül 2018) Akdedilmiş Taşıt Kiralama Sözleşmeleri**

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan **iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisnadır.**

DİĞER ÖDEME YÜKÜMLÜLÜKLERİ

✓ **Ödeme Yükümlülükleri Döviz Cinsinden Veya Dövizde Endeksli Olarak Kararlaştırılması Mümkün Olmayan Sözleşmeler**

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan **sözleşmelerde yer alan bedellerin** Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında **Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunludur.**

✓ **Sözleşmelerin Yeniden Düzenlenmesinde Uzlaşılabilmesi Halinde Uygulama**

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan **bedeller** Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılamazsa; **akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller**, söz konusu bedellerin **2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 2/1/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.**

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilen konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller bu fıkranın ilk paragrafına göre iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir. Ancak, Türk parası olarak belirlenmenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; anılan paragraf uyarınca Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirlene tarihinden belirlenmenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat

DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkra da belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.

Bu fıkra hükmü, bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmaz.

✓ T.C. Merkez Bankası Efektif Satış Kurları ve (TÜFE) Aylık Değişim Oranları

T.C. Merkez Bankasıncı 2 Ocak 2018 tarihinde Belirlenen Efektif Satış Kurları

Döviz Cinsi	Efektif Satış
1 ABD Doları	3,7776
1 Avustralya Doları	2,9800
1 Danimarka Kronu	0,61301
1 EURO	4,5525
1 İngiliz Sterlini	5,1252
1 İsviçre Frangı	3,8941
1 Kanada Doları	3,0251
1 Kuveyt Dinarı	12,7730
1 Norveç Kronu	0,46608
1 Suudi Arabistan Riyali	1,0133
100 Japon Yeni	3,3771

(TÜFE) Aylık Değişim Oranları

Aylar	Aylık Değişim
Ocak	1,02
Şubat	0,73
Mart	0,99
Nisan	1,87
Mayıs	1,62
Haziran	2,61
Temmuz	0,55
Ağustos	2,30
Eylül	6,30

✓ İstisna Sözleşmelerde Tarafların Talebi

Bu maddede, istisna tanınan tarafların mutabakatıyla yeni yapılacak sözleşmelerin Türk parası cinsinden yapılmasını veya mevcut döviz cinsinden veya dövize endekli sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi uyarınca Türk parası olarak yeniden kararlaştırılmasını talep etmesi durumunda sözleşmelerde yer alan bedeller Türk parası cinsinden kararlaştırılır.